

Noen inntrykk fra Online Information 2005 Del 2

Kongen av Wikipedia

Av Even Flood, *førstebibliotekar*

Jimmy Wales, kongen av Wikipedia (hans ord, ikke mine), oppfant dette brukergenererte leksikonet. Han var en av de store kanonene på møtet, og hadde foredrag om Wikipedia i et alt for lite og overfylt lokale. Han snakket med stolthet om sitt verk. Den engelskspråklige delen av Wikipedia har nå over 800 000 artikler. Den tyske er nest størst med over 300 000 artikler, 30 språk har mer enn 30 000 artikler og 75 har mer enn 1000. Strukturen er ikke så anarkistisk som folk vil ha det til. Bidragsyterne er plassert i et hierarki, selv om alle er frivillige. En liten gruppe sentrale bidragsytere, 615 (som er 0,7 %), står for halvparten av redigeringen. Kvalitet sikres blant annet ved at man kan se de siste forandringene, ved at det er egne lister over brukere som man skal passe på (fanatikere som misbruker det) og ved at alt som skrives lagres og kan leses av alle.

Styringen er forvirrende, men det fungerer. Strukturen er:

1. Consensus – man skal så langt mulig ha enighet.
2. Demokrati, som egentlig skal føre til 1)
3. Aristokrati. Brukere som man stoler spesielt på og som derfor har et større spillerom enn andre.
4. Kongen, Wales selv

Etter onlinemøtet skjedde det en del ting som gjorde at det er blitt forandringer. Blant annet er det nå blitt en regel om at de som skriver nye artikler må være registrert, de er ikke lenger anonyme for dem som organiserer Wikipedia. Dette skjedde etter at en person i California oppdaget at det var lagt inn gale opplysninger om ham som et resultat av vandalisme, og han truet med rettssak. For øvrig viste Marydee Ojala i et annet foredrag på konferansen at Jens Stoltenberg har vært utsatt fra det samme. I artikkelen om ham lå det lenge inne en setning om at han hadde vært i fengsel for pedofili. Så selv om de kanskje bekjemper den store vandalismen så er det sikkert mange feil i små ting. Kort etter konferansen kom det en annen historie som må være en stor fjær i hatten for Wales. Tidsskriftet Nature hadde plukket ut femti artikler om forskjellige vitenskapelig emner fra Encyclopaedia Britannica og fra Wikipedia og bedt eksperter i fagene gjennomgå dem. De fant at begge verkene kom godt ut og var ganske like i innhold, og at de hadde omtrent like mange feil og unøyaktigheter.

Future of the Library

En av sesjonene bar ganske enkelt tittelen "The future of the library". Innleder der var Michael Gorman, president i American Library Association, kjent for sine kontroversielle synspunkter. De andre som hadde innlegg, var Elisabeth Niggermann fra Die Deutsche Bibliothek og Glenda Myers fra University of Witwatersrand i Sør-Afrika.

Michael Gorman snakket blant annet om digitalisering av bøker. Han var meget skeptisk når det gjaldt Google og Google Books-prosjektet med å digitalisere enorme boksamlinger i en rekke bibliotek. Han mente at det var en enorm sløsing med tid og ressurser å digitalisere så mye litteratur av blandet kvalitet for så å bare gjøre små deler tilgjengelig. Satt på spissen: Hvis du får informasjonen du trenger fra et avsnitt på side 415 uten å ha lest de foregående 414 sidene, så har ikke boken vært verd å skrive. Og sjansen er stor for at du ikke vil finne boken, selv om den er i Google Books. Bare en av ti brukere går forbi de første ti treffene etter et søk i Google, så hvis boken ikke havner der forblir den ulest. En vanlig bibliotekskatalog eller å søke i Amazon er vel så brukbart.

Elisabeth Niggerman snakket også om utfordringen fra Google og digitaliseringsprosjekter. Spesielt nevnte hun initiativene i Europa, som International Internet Preservation Consortium (IIPC) og The European Library. Conference of European National Librarians (CENL) har kommet med en programerklæring og digitalisering, Luxembourg resolution.

Glenda Myers snakket om "Beyond Google: Another Doomsday scenario bites the dust". Hun gjennomgikk først alle de teknologiske forandringene som har kommet og hvordan de har varslet dommedag for bibliotekene, uten grunn. Først var det onlinesøking på 70-tallet, som ville sette sluttbrukerne ved terminalen. Det skjedde ikke. De aller fleste trengte profesjonelle søkere i bibliotekene for å gjøre jobben. Så var det kunnskapsorganisering som ble nytt slagord, men også her viste det seg at bibliotekarer hadde omfattende kunnskap og erfaring som de brakte med seg. Neste dommedagsprofeti gjaldt verdensveven med all informasjon fritt for alle. Det viste seg at informasjonsmengden var overveldende og kvaliteten synkende, sluttbrukerne kom fremdeles til bibliotekene. Så var det Google, pålitelig, med enkelt grensesnitt og en slående effektiv rangering som nesten alltid ga interessante resultater. Men igjen viste det seg at nesten ikke er på langt nær godt nok og interessant er ikke alltid godt. Så igjen var det nødvendig med profesjonelle for å hjelpe til å evaluere søkemaskinene og resultatene. Nå kommer de neste dommedagsprofetiene i forbindelse med Google Scholar og Google Books. Ingen grunn til panikk! Google Scholar er et godt hjelpemiddel, men på ingen måte en endelig sluttstasjon. Det er for mye usikkerhet om dekning, oppdatering og søkemuligheter til at det er noe mer enn en av mange informasjonstjenester som bibliotekene organiserer og evaluerer. Google Books er også sett på som en trussel. Ikke bare fordi så mye blir fritt tilgjengelig, men også på grunn av frykten for amerikansk dominans. Europeiske biblioteks svar på Googles prosjekt er ikke å stanse digitalisering, men å digitalisere mye mer europeisk materiale.

Myers oppsummerte med å si at grunnen til alle dommedagsprofetiene er at mange bibliotekarer hater forandring. Bibliotekarer er ikke de blant de som liker risikosport. Sikkerhet, struktur og orden er våre varemerker, det er det vi bringer til et kaotisk univers. Men frisk mot, vi har overvunnet alle utfordringene til nå ved å akseptere utfordringene de nye teknologiene gir. Men vi må være med på utviklingen. Når en dampveivals kommer, er valgene enten på være på veivalsen eller å være en del av veien.

Lenker:

1) Wikipedia. Først og fremst anbefales artikkelen om Wikipedia i selve wikipediaen. Det bør være den beste kilde! Om saken som forårsaket forandringene i registrering av forfattere er det skrevet mye, men siden det aller meste er nyhetsartikler er det fare for at eventuelle adresser vil forsvinne innen dette kommer i trykk. De som vil ha

detaljer kan søke i en søkemotor på emneordene Wikipedia sammen med navnet på offeret, Siegenthaler.

Artikkelen i Nature om sammenlikningen mellom Wikipedia og Encyclopaedia Britannica er lagt ut gratis, www.nature.com/news/2005/051212/full/438900a.html

2) Future of the Library: International Internet Preservation Consortium, IIPC, www.netpreserve.org/about/index.php

The European Library, www.theeuropeanlibrary.org/

CENL Luxembourg resolution, Conference of European National Librarians (CENL):

www.kb.se/CENL/CENL_dig_cult_heritage.pdf

Jim Henderson. Google Scholar: A source for clinicians?

www.cmaj.ca/cgi/reprint/172/12/1549

Andre artikler av Even Flood: <http://home.broadpark.no/~evflood/artikler.html>